

6./6. 3000 listova

HRVATSKA MISAO

PREDPLATA ZA ŠIBENIK I AUSTRO-UGARSKU GODIŠNJE K 14—,
POLUGODIŠNJE I TROMJESEČNO SURAZMJERNO, MJESOĆNO
K 120.— POJEDINI BROJ 10 PARA.— OGLASI PO CIJENIKU.
PLATIVO I UTUŽIVO U ŠIBENIKU.

IZLAZI SRIEDOM I SUBOTOM

TELEFON BR. 74. — ČEKOVNI RAČUN 129.871. :::

UREDNIŠTVO I UPRAVA NALAZE SE NA TRGU SV. FRANE IZA
OBĆIN. PERIVOJA. — VLASTNIK, IZDAVATELJ I ODGOVORNJI
UREDNIK JOSIP DREZGA. — TISAK: HRVATSKA ZADRUŽNA
TISKARA U ŠIBENIKU, U. Z. S. O. J.

GOD. II.

ŠIBENIK, 6. LIPNIA 1914.

BR. 45.

KOOPERACIJA ILI FUZIJA?

Na Duhove sastase se u Splitu predstavnici „Hrv. stranke“ i predstavnici napredne stranke, da nakon „duga i svestrana razmatranja“ objedane ovaj rezultat vijećanja:

1. Priznaje se potreba kooperacije obiju stranaka, a da se to postigne, uglavljuje se:

a) da će predstavnici Hrvatske preko nadrene stranke predložiti svojoj glavnoj skupštini reviziju stranačkog programa, iz koga će izostaviti tačke, koje se tumače kao pravne vjere;

b) da će predstavnici Hrvatske predložiti svojoj glavnoj skupštini popunjene stranačkog programa, unoseći izrekom fakultativni odkup kmetstva s utjecajem iz javnih sredstava i ukinuće redovine uz istodobno osiguranje uzdržavanja dušobrižnika, u smislu saborskih zaključaka.

2. Kada glavne skupštine prihvate ove promjene, te se tako postigne saglasnost radnoga programa obiju stranaka, njihove će glavne skupštine nadalje ustanoviti oblik kooperacije i vodjenja zajedničkoga rada, zašto se predstavnici već sada slažu, da je potrebit zajednički ekskulativni odbor i zajednička organizacija u pojedinim mjestima.

Za čim se dakle ide? Koji poticaji tome? Koji su sve to elementi u toj novoj grupaciji?

* * *

Stranke Trumbićeva i Smoldlakina konstiraju preko svojih predstavnika saglasnost radnog programa. Ta saglasnost je posljedica svih onih eliminiranja i amputacija programa, a jednom utvrđena saglasnost, na meće se ustanovljenje oblika kooperacije i vodjenja zajedničkog rada.

Pomnijvom motričnu razvoju naših političkih prilika sigurno nije izbjeglo, da su eliminiranja i amputacije, koje izveše gospoda na Duhove, za njih jedna formalnost. Formalnost za demokrate, jer i dosad je njihovo poimanje vjere i vjerskih svetinja bilo vrlo elastično, takovo da je dopuštao i pogrdjivanje svećenstva i vjerskih obreda, i sve to se nazivalo još pravom vjerom; za Trumbića, Macchiedu, Alaćeviću, jer i dosadanje njihovo naziranje istovjetovalo se sa poganskim naziranjem demokrata. Pitanje odkupa kmetova i ukinuće redovine nisu takva da u savremenim strankama mogu diktirati novu političku konstelaciju. Pavlinović-Klaićeva stranka nije trebala izčekati demokratske Mesije, ma je pitanje odkupa kmetova rješavala via facti bilo razdlobom občinskog zemljista bilo inakim podupiranjem kmeta. Gosp. Biakini, prihvatajući sada u program svoj fakultativni odkup kmetova, zaboravlja da je oslobođenje bosanskih kmetova bila zavjetna misao „Narodnog Lista“ koju je on osobito za okupacije Bosne tako odlučno zastupao. Izgleda potom, da je „Hrv. stranka“ bila dosad nekakva begovska stranka, koja je trebala da u sadanju držanju bosanskih begova dobije poticaja za agrarne reforme.

Pogotovo pitanje svećeničke redovine nemože da bude od ugalnih kamenih radnog programa, kada niti medju samim svećenicima nema takovih koji bi bili protivni ukinuće redovine. Ali za nas kao narod ne-slobodan pitanje svećeničke redovine važno je u toliko, što nemože nam biti indiferentno, čim će se današnja redovina zamijeniti i koliko će ta reforma djelovati na dosadanju neovisnosti svećenstva prama državi. Ova neovisnost svećenstva pogotovo bi moralna biti pred očima onima koji naglašuju potrebu n a r o d n o g svećenstva.

Iztknemo li još, da je vjera temelj ljudskog društva, dakle i države, da je ona najimplementija dio ljudske duše, i da izražaj njen je samo onda pravi ako je proizvod osjećaja i uvjerenja da ne kalkulacije i kompromisa, očit biva absurd, kada se hoće da — recimo — jedan Tartaglia suglasnim učini svoje vjerovanje ili bolje nevjerovanje sa kršćanskim osjećajima jednog Ivčevića ili Tommasea. Gospoda Smoldlaka, Tartaglia i Makale izvršiće sve te nekako mesarski ili odvjetnički, onom lakoćom kojom i najvećeg loptova znaju prikazati za sveca. Onakovima uostalom to je prirodno; ali „Hrv. stranka“ u svjetlijim svojim momentima čuvala se je vrlo dobro u ovakvom pitanju adovkatske logike ili bolje sofisterije.

* * *

Ovaj dogadjaj ima i jednu još pikantniju pozadinu. Prvobitno je bila bačena parola, da se blokiraju srbska stranka, demokrati, Drinkovićevci i Trumbić-Macchiedo-Alaćevićevi krilo „Hrvatske stranke“. Ovo je dakle imao biti, bar prama vani, jedan o-kret na lijevo. Nego proces metamorfiziranja tražio i donio je ono glasovito pismo Smoldlake dru. Makali, u kojem se preporučivali veliki obziri prama vlastima i prama svećenstvu. Izkušan je dakle bio teren, te je opisan, da on orcovanje ne donosi željenih ambicija; zato pog. Ako neće Muhamed k brdu, hoće brdo k Muhamedu; ako nemožeš silom, a ti milom, jer umiljato janje i dvije majke sisa. A Pribićevići, Popovići znaju mužtu i više od dvije krave, a za popularnost već će se netko povrnuti. Narodno jedinstvo dakle treba najprije u tome provesti, te prama hrv. srpskoj koaliciji u Banovini obrazovati i hrv. srbsku koaliciju u Dalmaciji. Istina, ovim svojim metamorfizmom „Sloboda“ će dati zadovoljstvu Wilderu i Lorkoviću, što ih napala, jer su, za volju časti i vlasti, bataljili svoj kulturni program; smijat će se negdje i dr. Ilijadića, što ga anatemisali jer nije njihove, da je konfident svaki čovjek koji radi i izrabljuje prilike u korist naroda a ne u korist svoju, ali oni se ipak ne boje da će im itko pljunut u lice, jer težko ga već naći i razpoznať.

* * *

Ali podlogom koaliciji bivših domovina se naprednjacima bijaše su-glasnost državopravnih vidika; obe su stranke imale nagodbu za temelj svog djelovanja. Koja je državopravna

podloga zamišljene koalicije u Dalmaciji? Koji je njihov politički credo? Da ga odgovaramo po „Slobodi“, onda bi morali reći, da su „Vihor“ i drugi nacionalistički listovi skroz suvišni; da ga tražimo u redcima „Narodnog Lista“, onda ćemo u njima vidjeti „Slobodu“ i „Zastavu“ prije nego hrvatski program Pavlinovića, Klaića, Ljubića, Bulića, Perića i drugih iz stare garde narodne stranke.

Po obćenitoj teoriji narodnog jedinstva Hrvata i Srba ne differenciraju političke stranke; kulturno jedinstvo nemora imati protivnika, ali ideja narodnog jedinstva u državopravnom smislu, kako ga shvaća srbski ili srbsko-hrvatski nacionalizam, negacija je hrvatska, hrvatske državopravne ideje.

U politički dio programa stranke nisu dirale, ne zato što bi se u političkim ciljevima istovjetovale, kad se nemože govoriti ni o istovjetnosti političkih težnja medju samim elementima „Hrv. Stranke“, nego što je to najkomodnije. Glavno je da se dodje u sedlo; a kada se pak izluchivalo nešto a nešto dodavalо, htjelo se stvoriti neki mixtum compositum, a izšao je — bastard, sa glavom Trumbićevom, dušom Macchiedo-Tartaglinom, repom Smoldlakinim, a cijelu tu gromadu morale bi da nose noge Ivčevićeve!

* * *

Kooperaciju, ili što bude, diktira dakeuglasnost u radnom programu. A veliki radni program mora da ima i svoje veliko ministarstvo. Neznam, da li će taj radni program biti po sistemu splitske svete familije ili po sistemu Macchiedova. Agrarno pitanje rješavat će se svakako po sistemu adovkata Alaćevića, a komunalna pitanja po sistemu adovkata Krstelja uz dodatak adovkata Trumbića o u-tjerivanju ovršnim putem adovkatskih kompetenca od občinske blagajne.

* * *

Muč može biti zadovoljan, što je u historiji izazvao ovaj veliki dogadjaj, ovu kooperaciju, kao reakciju na Trumbić-Smoldlakin poraz u obč. izborima. Sve lijepe fraze samo su plasti kojim se pokriva golotinja, odkrivena mučkim izborima. I zato je dan diplomatski potec Trumbićev za unijet zbrku u redove svećenstva i drata pravšima šah matt. Ali ako laže koza, ne lažu joj rozi, pa i u ovome vidjet je samo adovkatske papke. Stranke ne čine programi ma ljudi. A Smoldlaka, Trumbić, Macchiedo, Tartaglia, Alaćević i dr. ostaju pod krikom oni isti koji su bez krinje; može ih krička činiti i ljepe, ali im duše i pod njom jednako ostaju opake, odurne.

Kada se Smoldlaki i Trumbiću bilo uistinu do razriješenja stranačkih odnosa i do pridignuća zemlje, moralnog i materijalnog, učinili bi svoju dužnost time, da izceznu sa političkom poprišta. Okovo, navijajući po kvareni stroj, srču u neizbjježnu pogibelj, da ih razpuknuto grovdje u izginuće raznese.

ŠIBENIK, 6 lipnja.

Kako se najdjednostavnije rješava agrarno pitanje. Sastali se adovkata Trumbića, adovkata Tartaglia, adovkata Čingrija, adovkata Smoldlaka, adovkata Makale, da vječaju o agrarnim reformama koje će oni da provedu u Dalmaciji. Deset godina Smoldlaka je varao splitske težake; sada je red na Trumbića. A deset godina imali su splitski težaci borbe i okapanja. Bilo je toliko težačkog poleta i samoprijegora, se činilo, da će onaj čas gospodstvu rasposjetiti. Adovkatske kancelarije trebale su novih pravila; težak se gonjao po sudu, uzdržavao silne agitacije i deputacije, napunio adovkatinama tobole i na koncu — puho u šake. Slično zavaravanje sprema se opet, samo pod drugim imenom. Adovkatski konzorcij za rješenje agrarnog pitanja uzeo je u pretres osnovu adovkata Alaćevića i objećuje je privata.

Taj Alaćević je onaj covo, koga je „Narodni List“ uzeo u obranu pred napadnjima „Zastave“. „Zastava“ je naime napala mnogo zadarskih Hrvata, a „Narodni List“ našao je potrebitim da reagira sam onda, kada je bio napadnut adovkata Alaćević. To sve po logici da su marva oni koji se žrtvjuju a goso je onaj koji grabi i puni tobole. U tome je adovkata Alaćević vješt, te je znao u jednoj samoj godini ukešati 68.000 K. adovkatskih pristojaba. A kako je runjevate duše, znaju seljani Bristava i a evo priča nam sama „Zastava“ kada odgovara „Narodnom Listu“ slijedeće:

„Nije li najsvjetija dužnost javne prigovareti čovjeku, koji hoće, da bude narodan, da bude čak i narodnim zastupnikom, i da „zaprema odlično mjesto“ u našem društву, a tamu bezdušno guli svoj narod u ime tog narodnog osjećaja, izrabljajući zaostalost naroda, njegovu naivnost, njegovu nevolju. S kojim pravom traži i zahtjeva „N. List.“ naš muš, naše potajno odobravanje tih akademiko-litvarskih nedjelja? „Zločince u rukavima“ više preziremo nego rogjene zločince, jer ova sažaljujemo. Zar se lihvare odvjetnike moraštiti, jer su preplatnici jednog lista, jer su gospodovi? Zar se može i mora same zagozne lihvare osigurati? Čudnovati nazori moralu i narodnog osjećaja!“

„Narodni List“ dakle brani jednog odvjetnika lihvare, a brani ga zato, jer se naš interesi podudaraju. „Zastava“ pak nije dosjedala, jer, dok napada tog odvjetnika lihvare, one neke u najblizišoj svojoj blizini puštu na miru, a i ona to čini, jer im se interesi podudaraju.

Vrijedno će biti malko zaviriti u knjige ovih akademikih lihvara. I po gdje podnosi, da mastnimi kompetencama bilo bi vrijedno pretresti, i onake slučajevе, kada se radi i za K vrijednosti redaju komisije za komisijama i narastu troškovnicu na stotine i hiljadu. I tako se u bezdušnoj odvjetnici, bić Božji, rješavaju najdjednostavnije agrarno pitanje unistujući seljačke posjede i tjerajući seljački svijet u Ameriku.

Prohrtje Srbije. Beogradska „Štampa“ prima od svog dopisnika iz Rima o političkim strujama koje se javljaju u talijanskom novinstvu prama južnja Slaveniju. Politički credo svih tih izvoda jest, da je za talijanskou politiku najpogibeljnija ideja trializma, u habsbužkoj monarkiji, jer dozai i Beća te hoće da izgrne Talijanima Trst i Istru, dočim je jugoslavstvo sa Srbijom na čelu prihvallivo, jer ne bi zahtjevalo Trsta i Istre, već bi se zadovoljilo sa Dalmacijom.

O Bosni i Banovini naravski ni treba ni govoriti: njihovo prisajedinjenje srpskoj Jugoslaviji stvar je sasna priroda — umiju srpski nacionalistički krugovi. Žrtvovanje pak Trsta i Istre Italiji bilo je već u programu dra. Tresića, te Smoldlaki i drugova god 1903. Beogradska „Štampa“ bila je iskrena, i mi smo joj vrlo, vrlo zahvalni.

Još o dogodajima

na Dujmovu.

Split, 31 svibnja 1914.

„Sloboda“ u br. 75. od 27. pr. pod naslovom „o dogodajima u Splitu na 7. svibnja“ donaša do dopisa uvrštena u „Hrvatsku“ da tobože opravda postupanje obćine onom prigodom. I „Sloboda“ misli da dopis jednog svećenika ili svjetovnjaka, dobrog katolika, te misli da takovo svjedočanstvo zaslubi osobi obzir u ovakvom pitanju. Pročitali smo taj dopis i kriteriju, na kojima se naslonjuje, ne odaju nam dopisni ni pravim svećenikom ni dobrim katolikom svjetovnjakom, u koliko se u cijelom dopisu ne prosudjuju činjenice na temelju kršćanskih već naprosto strančarskih nazora. I doista. I za nas je van razprave da je žaljenjem neredito dalje povoda prisustvanje „Bande Cittadine“ u procesiji Sv. Dujma. Ali je skroz netemeljni zaključak, na o novu kršćanske moralke, ako se isto „Banda“ pripisiva užrok tih neredita, dotično onima koji su njoj direktno ili indirektno dopustili prisustvanje procesije. Na temelju kršćanske morale nasuprot, svemu su tomu krivi oni, koji su postavili takav ujet Crkvenoj Vlasti, koja nije mogla poprimiti a da se ne odreže ne-potpitnog prava, koga ima na uređenje svih procesija, dotično da ne umanjka dužnosti kršćanske lihvare prema dijelu svoga gradjanskog katoličkog pučanstva, te su, kada su opazili, da se je Crkvena Vlast u pogledu njihovog ujetja metnula na ne-potpitno stanovište, htjeli nezakonitim sredstvima svoju nekršćansku odluku izvesti. Sve fraze i svii napori, da se opravda, što se stvarno opravdati neda, padaju pred nepotpitnog činjenicom, da je C. K. Poglavarstvo ukinulo očevđeno nezakonito obćinsku odluku, a da ju nije ukinulo, bilo bi povrijedilo autonomiju Crkve, u onom poslu zajamčenu državnim zakonima.

Niti vrijedi pozvali se na pravo poziva obćine glede procesije Sv. Dujma. To je pravo u nerazriješivom odnosaju sa činjenicama, koje treba dobro prosuditi, da se to pravo kompetentno označi. Još naije prigodom procesije na Veliki Petak gospodnjačnik je zahtijevao da biskup, da on zahvaljuje svojeg običajnoj ponudi sa strane Upraviteljstva „Bande Cittadine“, da ova prisustvuje onaj da teoforijom procesiji, a to jedino s razloga, jer da inače „Narodna Glazba“ neće prisustvovati iako joj je odredjeno prvo mjesto u procesiji. Biskup se je tom prigodom postavio na stanovište, da on kao zajednički pastir sviju ne smije odbiti običajnu ponudu „Bande Cittadine“ radi samog navedenog razloga. I tako se je u Veliki Petak procesija mirno obavila običnim slajem i redom uz prisustvanje same „Bande Cittadine“. Stanovište je Crkvene Vlasti opravданo, u koliko Crkva, sveobčina Majka sviju svojih vjernika, zazire, da se i u samu Crkvu uvedu, pred oltarom Boga ljubavi, izvanjske političke razmire i nacionalne nesuglasja, tim više ako se to dogodi sudjelovanjem same Crkvene Vlasti, koja treba na svome stigaju da nosi urezan evangelijski znak: ljubav i bratstvo. Suvišno je izlaknuti, da je sam Biskup, bez ičijega niti savjeta niti upriva, uzeo inicijativu, te je za čas uštučao glas političkog svog osvjeđenja, da posluša ozbiljni glas svoje duševnosti, kao katolički Biskup, a mislimo da ne može nego da bude uvrijedljivo po njega, da se i sam posumija, da je u tako jasnom pitanju mogao trebavati ičijeg savjeta ili na-govora.

Prigodom procesije Sv. Dujma bio je sa strane Obćinskog Upraviteljstva ponovljen ali sa većom upornosti zahtjev Velikog Petka. Neki su smatrali, da je ovoga puta različit slajd u onog, što se je zbio u Veliki Petak, jer da obćina, polag starodrevnog običaja, razaslije pozive za procesiju. A rek bi da je i samo Obćinsko Upraviteljstvo bilo istoga mišnjenja, i mi

silo, da mu pripada pravo odstraniti "Bandu Cittadina" od procesije. Preputiv, da bi se pravo poziva i bilo moralno občini pripoznati u onom obsegu i načinu, kako si ga je ona predstavljala — delikatnost i obzir prama Crkvenoj Vlasti bili bi joj imali sa vjetovati, da in causa propria ne upotrebivo prigodu, da svojom izključivom iniciativom poprini takovu odluku, koja je bila u oprijeći sa poznatim stanovištem Crkvene Vlasti prigodom Velikog Petka. Nego i preko toga, občina je prekorčala kompetentnost, na temelju obstojećeg običaja, kada je promisliла, da može sama odbiti glazbu, "Bandu Cittadina". Treba naimenje predstaviti da je položaj glazbe u crkvenim funkcijama aktivne naravi, jer je ista diko tako zvane „Schola cantorum“ kojom sudjeluje za aktivni obredni dobar uspiješne funkcije. Taj dio se pak popunjava sa celebrantom i ostalim klerom i crkvenim bratovštinom. To predstaviv, občina nije nikada svoje pozive potegla na ovaj aktivni dio članova procesije, već jedino na onaj tehnički drugi dio, kogu sadinjavaju prosti suvremenci. I tako občina nije pozivala ni Kler, niti Crkvenu Bratovštinu, niti pjevače procesije. Poziv ove strane procesije obavlja sam Ordinariat. Stoga, niti „Banda Cittadina“ nije se prije objavljivala občini, već jedino bi javljava sva njenu namjeru, da učestvuje procesiji, Biskupskom Ordinarijatu. Ako je pak občina službeno pozivala „Narodnu Glazbu“, pošto se u slučaju radi o podredjenoj korporaciji, to nije poziv, u pravom smislu, već nego da „Narodna Glazba“ treba da procesiji učestvuje. Ali i preko svega toga, ako se i pripozna občini neograničeno pravo poziva, svak će pripoznati, da ona to obavlja usjed delegacije Crkvene Vlasti, i uime ove, stoga ne smije občina prekorčiti granice delegacije uvođene politički notu u posao skroz crkveni. Slijedi za to, da crkveno stanovište, koje je Crkvena Vlast u Veliki Petak poprimila, ne može da bude, ma bilo kako, uzdrmano za procesiju Sv. Dujma, u prilog samo političkog stanovišta, na kojem stoji občina. Ordinariat je ipak ex abundanti, da nebi izgledao kao da hoće krajnji pravo poziva občine, savjetovao jeve godine upravu „Bande Cittadina“ da se obrati i občini. Procesija je na koncu slijedila u prisustvu same „Bande Cittadina“ kada „Narodna Glazba“ nije htjela preuzeti privilegiranje svoje mjesto. Občinsko Upraviteljstvo nije prisustvovalo, i tu ga mi ne ulazimo. Ne shvatljivo nam je, da je isto Upraviteljstvo, u zadnji čas, pozvalo pozive, kao da mu je više na srcu podredjeni politički smjer, nego li dobar uspiješni procesije Pokrovitelj građa, Sv. Dujma, i kao da pozvane korporacije običavaju prisustvovati ovoj procesiji iz obzira prama občini, a ne iz poštovanosti prama Odvjetniku grada. Nezaučeno kako stote stvari, i pošto se je medju občinstvom bio pronio glas, da „Banda Cittadina“ prisustvuje procesiji po milosti samoga Poglavarstva, koje je ukinulo protivnu odluku občine, sentimentalizam, i kod nekih od Klera, stvorio je neko nerazpoloženje, koje ipak nije imalo drugih posljedica, već jedino u raznou načinu prosudjivanja onog, što se je bilo dogodilo, te su protuiznesena mjestnih novina, u tom smislu, sasvim preterana. Da je taj sentimentalizam preuzeo većeg maha, ima se pripisati i okolnosti da, neobičnom povodom, za naš grad, procesiju bila nadgledana oružanom silom. Ali ako to ima zasramiti one iz okoline, koji su bili tomu uzrok, imati bila na diku crkvenim organima, koji nisu dopustili da uličarski izazivi zapriječe vršenje najsvjetijeg prava za Crkvu, tim više, jer se je radilo o demonstraciji, koja je sastojala od neizkusne i nepromišljene mlađezi, navlaš za to poukane, u kojoj demonstracija nije sudjelovala niti jedna zreala osoba, ma bilo koje stranke, koja bi joj bila mogla zajamčiti karakter ozbilnosti. Odgovara za to istini, što se u dopisu izriče: „Procesiju gradjanstvo je učinilo počast, skinut šešire i kape u duši svojoi zateči, što se dogodi ove godine.“

Cijemo, da je i Kaptol Stolne Crkve u pouzdanom svome sastanku, što je sutra dan držao, pošto je hladno razmislilo o stvari, povoljno stanovište svoga Biskupa kao što i odobrio, da se je procesija obavila, a osudio je uličarsku demonstraciju, kojoj je bila namjera iz samih sebičnih političkih razloga istu procesiju osujetiti, kada joj nije pošlo za rukom postignuti, što se je delikatno zahtijevalo.

Pogledom na navedeno, svaki, bilo svećenik, bilo svjetovnjak, koji hoće da ove dogodjaje prosvudi na temelju krčanske morale, treba da osudi stanovište občine, koja je ovoga puta zapriješila odalećenje, „Bande“ iz procesije, a sutra bi mogla, istim tobožjem, zahtijevati odalećenje kojeg asistenta, a prekosutra i samog celebranta procesije, kada dočne osobe nebi joj bile po čudi.

Da se pak sa stanovite strane gleda opravdati postupanje, ne samo občine, već i samih uličarskih demonstranata preko svestog čina, to smo tomu navlikali, jer se misli, da stranackom interesu i pravu jačeg treba sve drugo podrediti, ali nas peče, kada se tko usudjuje takove žalostne činjenice opravdati i pred samim čistim zakonom Isusove nauke, te smo, toga radi, ovom prigodom uželi pero, da, na temelju krčanske morale, svedemo i činjenice ovog slučaja i dedukcije istih u njihovu pravu koloteflju. Jedan katolik očevidec.

Narodna ženska udruga. (Zrelo shvaćanje o zadaci žene).

U dvadesetom smô vijeku, vjeku slobode, pa zar mislite da nema koga, koji se tim okoristiti znade? Pa još samo u kakvom idealnom i uživšem pravcu — naime, da se za svoj narod žrtvuje — pa se za to odabira skup ženskog vijećanja, pod imenom „Narodne ženske udruge“. Čudnovato! Rekvi da Narodna ženska udruga već dava plodove, pod uplovom samog njenog imena, dok naprotiv još ni znakove života da naje. Pomislite samo, što će tek slijediti kad ista počne stvarati te kad se pod njezinim dojmom počne buditi a mlada lica gorjeti od uzbudjenosti i držati od ljubavi domovinske, kad napokon povrh njih bude lebdio duh patriotskog blaženstva?

Tu vam se već pišu članci o ženskom neznanju, ženskom nacionalizmu itd. Mislim, da je već samo takovo pisanje dosta upozorio većinu duša prožetih domovinskom ljubavlju, ali istodobno i zadaćom žene, zadaćom jednoj majke, što ovog posljednjeg u istinu nije bilo vidjeti.

Ne mislim ovim kazati da ženi kultura nije potrebita, dapaće prezirati je one, koji bi to htjeli dokazati, ali u ovakvom pisanju mora se uzeti u obzir svaka prilika, koja bi mogla donijeti koristi a odvratiti štete. Jedino u tom smislu, tim ciljem, ne samo žena, već i muškarac raditi mora.

Da dokažemo jasnije: ako radimo, ako potrošimo mnogo vremena u jednom pogledu, k jednoj svrsi, naime filozofiranju, patriotizmu i kulturnom stanju, tad mora ona briga, koja je u rukama jedne žene, to jest u našim rukama, a to je odgoj mlađeg naraštaja na religioznoj podlozi, temeštu pojedinca, da izostane. Nek se žena izobrazuje, nek žena ima znanja, poštenja, zrelog shvaćanja, pa kad bude ove svojine imala, ona će već sama po sebi znati, koja je njezina dužnost; ona će znati u granicama baviti se i narodnim svrhama; ono ne će trebati, kako u nekim željnicama pišu, vapiti mužkarčevu pomoć, već uzajamno svjetovanje. Takova će žena znati u svojoj obitelji da ulije režlo shvaćanje ljudstva; takova će majka znati u svojoj djeci da probudi i dostojno odgoji samosvijest i sve vrline potrebitе, a kad je to dozorelo — naraštaj će već osjećati nužne sposobnosti vrijednog sina domovine.

Takova će majka pod stare dane sretina biti videći svog sina koristna ljudskom društvu, a to će sve biti plod njenog zrelog shvaćanja o zadaći žene.

Pčele.

Političke vijesti.

Pogibeljna kriza u Srbiji. Dosadanji vladin organ, „Samourprava“, glasilo Pašićeve staroradikalne stranke, nosi jedan senzacionalan članak, u kojemu apostrofira kralja okrivljujući ga da je povrijedio ustav pomoći opozicije. „Izkustva iz prošlosti“ — piše staroradikalni list — pokazuju, da česa dolazi, ako jedan vladar, vlastitom inicijativom i pomoći pohlepnih za vlaštu, gazi prava većine“.

„Samourprava“ dakle dozivlje kralju

Petru pred oči tragediju Aleksandra i Drage; drugim riječima prijeti mu se, da bi i njega mogla stići jednaka sudbina.

Svar stoji u tome, da su radikalni sa Pašićem na čelu htjeli osigurati si položaje i to tako da se Skupština raspusti i oni provedu izbore. Kralj nije na to pristao, i odatle ova težka kriza, u kojoj radikalni potvlače i osobu vladarevu i prijeti mu se.

Kada se o odluci krajevoj saznao u politički krugovima počele su se praviti razne kombinacije. Tako da će vladu obrazovati sami samostalci sa predsjednikom i ministrom unutrašnjih posala na čelu Ljubomir Davidovićem. Tvrdilo se, da je sastavljena i cijela ministarska lista, u kojoj ima biti ministar vojni vojvoda Putnik. „Samourprava“, prije gore spomenutog članka, donijela je članak koji karakteriše ozbiljnost sadašnje situacije i po kome se daje suditi da stari radikalni nisu sigurni da će ostati na vlasti. „Samourprava“ polemiše o parlamentarnoj situaciji sa opozicijom, pa veli da se danas, poslije jedanaest godina života i rada pod parlamentarnim režimom, došlo na prekrtnicu, to jest sadašnja akcija opozicije protiv vlasti i njene stranke je borba protiv parlamentarizma, koja ruši osnove na kojima on stoji. Lijepo računa opozicija pravi bez naroda i bez radikalne stranke, samo da bi se dočepala vlasti.

S nestripcnjem očekivala se skupštinska sjednica. Pašić je prije toga bio kod kralja. Po pozitivnim obavještenjima, on je podnio tada kralju ostavku cijelog kabinet, ali je kralj nije bio primit. Kad je došao u Skupštinu, nije, uprkos općem očekivanju, donio rješenja, niti ukaza o raspustu Skupštine i razpisu novih izbora, niti u protivnom slučaju obavještenja o tom, da je vlasta podnijeta ostavku. On je izvijestio Skupštinu da vlast ne može s njom raditi do 5. juna i molio da se sjeđnice odgode do toga dana. Za to vrijeme bit će situacija rasčaćena u korist vlasti ili opozicije.

Pasić je ponovo otisao u dvor i odlučno podnio ostavku. Kraljevi se žaljenjem primio ostavku, zadržavajući sebi pravo rješenja, da li je uvaži ili ne.

Posljedica krize, odnosno eventualnog pada vlasti, bit će osušenje sklapanja zajima od 12 miliona za naoružanje vojske, koji je već bio primijenjen u prvom čitanju. Ako bi kralja tražala više od deset dana, zajam će se zaključiti tek na jesen i prema tome izvršiti natječja i vojnici i vojnotehničkim nabavakom.

Njemačka bi na Jadran! Težnje Njemačke za Jadranom nisu nove. Stari je pruski san, da Trst postane njemačkim emporijum. U času kada fantazije stvaračke velike ratove u budućnosti, prorukujuće uništenje bilo Austrije bilo Rusije bilo opet same Njemačke, nikakovo čudo, da i Trst istakne jedan od velikih motiva tih fantastičkih kombinacija.

Trgovinski Glasnik* beogradski zna o tome datoči pričati. Mnogo se govorilo i dešte se o očekivanju da se skupština ne svezničili. Sofiji upravili su svoje druge na evropskim svezničilima. U apelu se veli: „Bukureški traktat stvorio je na Balkanu stanje, koje vježto prijeti evropskom miru. Na uštrb nacionalnog principa, ovaj je traktat predao makedonske Bugare Srbinima i Grcima, pod čijom se vladavinom nalazi sada 950.000 Bugara, t. j. 600.000 pod srbskim, a 350.000 pod grčkim režimom.“

Prije rata od 1912. bili su u Ma-

cedoniji 1273 bugarske škole, a po padajući ih je 72.454 učenika, a k tomu 58 srednjih zavoda sa 4.429 dječaka. U svim tih školama podučavalo je 2118 profesora, učitelja i učiteljica. Osim toga je 141 profesor podučavao u 11. škola 1145 dječaka u sporednim predmetima.

Cijelo ovo školsko stanje, podignuto trudom junakog i ustrajnog naroda, jedini je matom uništeno po Srbinima i Grcima. Dok su pod turskom vladavinom makedonski Bugari u školskom i vjerskom planu nemaju više ni škola, njihove su crkve zatvorene i opipljake, njihovi bliskupi potjerani, a narod proganjan i zlostavljan.

Dok narodi Europe uživaju makar ona prava, koja im garantuju jezik i narodnost, makedonski su Bugari izloženi podpunom izkorenjivanju. Može li se sada dozvoliti, da ovaj narod, čija povijest bilježi toli sjajnih pobeda, koji je za svoju neovisnost i narodnu bugarsku stvar prollo toliko krv, da se sada primiri, te primi klausulu spomenutog traktata. Borba će se nastaviti još Žešća, još strašnja.

Apel završava, da je jedini lik proti tome autonomiji Makedonije, pa se izražaju nuda, da će akademski omladinici cijele Evrope dječi glas u prilog ove autonomije, koja bi garantirala svim narodnostima jednaka prava i povlastice.

Prave doskora započeli. Mnoge novine traže, da se već jedan put stane tim skandalima na kraj, te da bi se prešlo na ozbiljan rad na narod, ali uzalud. „Narodni Listy“ donauši svaki dan nova otkrića; pišu, da im je svrha odstraniti sve osobe s javnog političkog polja, koje su zapletene u te afere.

Rumunjska među balkanskim državama. Poznati francuzski publicista André Cherard predložio je svoje misli o odnosa između Rumunjske, koja je u zadnje doba sretna da se u očišćavanju s njom načeljuje europske glavne saveze, i ostalih balkanskih država.

Politika Rumunjske prema Bugarskoj ide za tim da pod svaku cijenu održi stanje stvoreno bukureškim ugovorom.

Rumunjska je uzela Bugarskoj Dobruču u ime načela ravnoteže i sadnje, da je održi uime istog načela. No ako se to pitanje izluči, rumunjska politika nije pod svaku cijenu nepristojna prema Bugarskoj. U Bu-

kureštu vrlo dobro znaju, da će Bugari pokušati sve, da Rumunjsku uvjer, da ne misle na odmazdu. U Sofiji drže, da će takvom taktikom dobiti slobodu akcije prema Srbima i Grcima. A kasnije bi se očekivali protiv Rumunjske. Sigurno je, da se Rumunjska neće dati izigrati takvim manevrom, i zato nemaju povjerenje u sofijski kabinet.

Što se tiče odnosa s Grčkom, u Bu-

kureštu su uvjereni, da su grčke pretencije jednako opasne koliko sami Grcima, toliko i njihovim saveznicima. Zato Rumunjska, da bi osigurala sadašnju ravnotežu, čini velike napore, da umjeri grčke ambi-

cije. Bukureški kabinet čini sve, da se ukloni sadašnja napetost između, grčke i Turske, da bi se sprječio novi konflikt, koji bi bio nezgodan i za Rumunjsku i za Grčku i Srbiju.

Odnos sa Srbijom su izvrstni. Među običnim državama vlasta absolutno uzajamno povjerenje. U Bučureštu visoko cijene vojne vrline srpske naroda, koje su se tako izakazale u posljednjim ratovima.

Istina je, da Rumunjska nije već zavojena sa Srbijom ni sa Grčkom. Ali to nije važno; Rumunjska je životnim interesima vezana na sporazum sa Srbijom i Grčkom. Da bi se održala ravnoteža na Balkanu, Rumunjska ne može dopustiti ni Bugarinima ni Turcima da se bace na Srbiju i Grčku, jer čim ove budu oslabljene, dolaziti će na Rumunjsku. U tom slučaju — to u Bučureštu znaju vrlo dobro — Bugarska, možda podpomagana i od Austro-Ugarske, imat će samo jedan objekt: Dobruču.

Zajednica interesu između Rumunjske i Srbije tako je očekivana, da će svaku državu formalni savez među tim državama, prijeti da je način na koji se vodi, da se održi na vlasti, a ništa se ne izgubi radi spiranja kiša. Što se tiče djelovanja, oba duščena gnojiva djeluju jednakno. Prema tome koji je od ta dva sredstva zgodniji? Svička. Ostaju sumpornokiselni amonijak i vrapni dušik, koje tko zna dulje vremena zadržati. Preko zime ne javljaju se u tlu nitifikacioni pojavi, nastajući radi tlu salitra, a ništa se ne izgubi radi spiranja kiša. Što se tiče djevljanja, oba duščena gnojiva djeluju jednakno. Prema tome koji je od ta dva sredstva zgodniji? Svička. Ostaju sumpornokiselni amonijak i vrapni dušik, koje tko zna dulje vremena zadržati. Preko zime ne javljaju se u tlu nitifikacioni pojavi, nastajući radi tlu salitra, a ništa se ne izgubi radi spiranja kiša. Što se tiče djevljanja, oba duščena gnojiva djeluju jednakno. Prema tome koji je od ta dva sredstva zgodniji? Svička. Ostaju sumpornokiselni amonijak i vrapni dušik, koje tko zna dulje vremena zadržati. Preko zime ne javljaju se u tlu nitifikacioni pojavi, nastajući radi tlu salitra, a ništa se ne izgubi radi spiranja kiša. Što se tiče djevljanja, oba duščena gnojiva djeluju jednakno. Prema tome koji je od ta dva sredstva zgodniji? Svička. Ostaju sumpornokiselni amonijak i vrapni dušik, koje tko zna dulje vremena zadržati. Preko zime ne javljaju se u tlu nitifikacioni pojavi, nastajući radi tlu salitra, a ništa se ne izgubi radi spiranja kiša. Što se tiče djevljanja, oba duščena gnojiva djeluju jednakno. Prema tome koji je od ta dva sredstva zgodniji? Svička. Ostaju sumpornokiselni amonijak i vrapni dušik, koje tko zna dulje vremena zadržati. Preko zime ne javljaju se u tlu nitifikacioni pojavi, nastajući radi tlu salitra, a ništa se ne izgubi radi spiranja kiša. Što se tiče djevljanja, oba duščena gnojiva djeluju jednakno. Prema tome koji je od ta dva sredstva zgodniji? Svička. Ostaju sumpornokiselni amonijak i vrapni dušik, koje tko zna dulje vremena zadržati. Preko zime ne javljaju se u tlu nitifikacioni pojavi, nastajući radi tlu salitra, a ništa se ne izgubi radi spiranja kiša. Što se tiče djevljanja, oba duščena gnojiva djeluju jednakno. Prema tome koji je od ta dva sredstva zgodniji? Svička. Ostaju sumpornokiselni amonijak i vrapni dušik, koje tko zna dulje vremena zadržati. Preko zime ne javljaju se u tlu nitifikacioni pojavi, nastajući radi tlu salitra, a ništa se ne izgubi radi spiranja kiša. Što se tiče djevljanja, oba duščena gnojiva djeluju jednakno. Prema tome koji je od ta dva sredstva zgodniji? Svička. Ostaju sumpornokiselni amonijak i vrapni dušik, koje tko zna dulje vremena zadržati. Preko zime ne javljaju se u tlu nitifikacioni pojavi, nastajući radi tlu salitra, a ništa se ne izgubi radi spiranja kiša. Što se tiče djevljanja, oba duščena gnojiva djeluju jednakno. Prema tome koji je od ta dva sredstva zgodniji? Svička. Ostaju sumpornokiselni amonijak i vrapni dušik, koje tko zna dulje vremena zadržati. Preko zime ne javljaju se u tlu nitifikacioni pojavi, nastajući radi tlu salitra, a ništa se ne izgubi radi spiranja kiša. Što se tiče djevljanja, oba duščena gnojiva djeluju jednakno. Prema tome koji je od ta dva sredstva zgodniji? Svička. Ostaju sumpornokiselni amonijak i vrapni dušik, koje tko zna dulje vremena zadržati. Preko zime ne javljaju se u tlu nitifikacioni pojavi, nastajući radi tlu salitra, a ništa se ne izgubi radi spiranja kiša. Što se tiče djevljanja, oba duščena gnojiva djeluju jednakno. Prema tome koji je od ta dva sredstva zgodniji? Svička. Ostaju sumpornokiselni amonijak i vrapni dušik, koje tko zna dulje vremena zadržati. Preko zime ne javljaju se u tlu nitifikacioni pojavi, nastajući radi tlu salitra, a ništa se ne izgubi radi spiranja kiša. Što se tiče djevljanja, oba duščena gnojiva djeluju jednakno. Prema tome koji je od ta dva sredstva zgodniji? Svička. Ostaju sumpornokiselni amonijak i vrapni dušik, koje tko zna dulje vremena zadržati. Preko zime ne javljaju se u tlu nitifikacioni pojavi, nastajući radi tlu salitra, a ništa se ne izgubi radi spiranja kiša. Što se tiče djevljanja, oba duščena gnojiva djeluju jednakno. Prema tome koji je od ta dva sredstva zgodniji? Svička. Ostaju sumpornokiselni amonijak i vrapni dušik, koje tko zna dulje vremena zadržati. Preko zime ne javljaju se u tlu nitifikacioni pojavi, nastajući radi tlu salitra, a ništa se ne izgubi radi spiranja kiša. Što se tiče djevljanja, oba duščena gnojiva djeluju jednakno. Prema tome koji je od ta dva sredstva zgodniji? Svička. Ostaju sumpornokiselni amonijak i vrapni dušik, koje tko zna dulje vremena zadržati. Preko zime ne javljaju se u tlu nitifikacioni pojavi, nastajući radi tlu salitra, a ništa se ne izgubi radi spiranja kiša. Što se tiče djevljanja, oba duščena gnojiva djeluju jednakno. Prema tome koji je od ta dva sredstva zgodniji? Svička. Ostaju sumpornokiselni amonijak i vrapni dušik, koje tko zna dulje vremena zadržati. Preko zime ne javljaju se u tlu nitifikacioni pojavi, nastajući radi tlu salitra, a ništa se ne izgubi radi spiranja kiša. Što se tiče djevljanja, oba duščena gnojiva djeluju jednakno. Prema tome koji je od ta dva sredstva zgodniji? Svička. Ostaju sumpornokiselni amonijak i vrapni dušik, koje tko zna dulje vremena zadržati. Preko zime ne javljaju se u tlu nitifikacioni pojavi, nastajući radi tlu salitra, a ništa se ne izgubi radi spiranja kiša. Što se tiče djevljanja, oba duščena gnojiva djeluju jednakno. Prema tome koji je od ta dva sredstva zgodniji? Svička. Ostaju sumpornokiselni amonijak i vrapni dušik, koje tko zna dulje vremena zadržati. Preko zime ne javljaju se u tlu nitifikacioni pojavi, nastajući radi tlu salitra, a ništa se ne izgubi radi spiranja kiša. Što se tiče djevljanja, oba duščena gnojiva djeluju jednakno. Prema tome koji je od ta dva sredstva zgodniji? Svička. Ostaju sumpornokiselni amonijak i vrapni dušik, koje tko zna dulje vremena zadržati. Preko zime ne javljaju se u tlu nitifikacioni pojavi, nastajući radi tlu salitra, a ništa se ne izgubi radi spiranja kiša. Što se tiče djevljanja, oba duščena gnojiva djeluju jednakno. Prema tome koji je od ta dva sredstva zgodniji? Svička. Ostaju sumpornokiselni amonijak i vrapni dušik, koje tko zna dulje vremena zadržati. Preko zime ne javljaju se u tlu nitifikacioni pojavi, nastajući radi tlu salitra, a ništa se ne izgubi radi spiranja kiša. Što se tiče djevljanja, oba duščena gnojiva djeluju jednakno. Prema tome koji je od ta dva sredstva zgodniji? Svička. Ostaju sumpornokiselni amonijak i vrapni dušik, koje tko zna dulje vremena zadržati. Preko zime ne javljaju se u tlu nitifikacioni pojavi, nastajući radi tlu salitra, a ništa se ne izgubi radi spiranja kiša. Što se tiče djevljanja, oba duščena gnojiva djeluju jednakno. Prema tome koji je od ta dva sredstva zgodniji? Svička. Ostaju sumpornokiselni amonijak i vrapni dušik, koje tko zna dulje vremena zadržati. Preko zime ne javljaju se u tlu nitifikacioni pojavi, nastajući radi tlu salitra, a ništa se ne izgubi radi spiranja kiša. Što se tiče djevljanja, oba duščena gnojiva djeluju jednakno. Prema tome koji je od ta dva sredstva zgodniji? Svička. Ostaju sumpornokiselni amonijak i vrapni dušik, koje tko zna dulje vremena zadržati. Preko zime ne javljaju se u tlu nitifikacioni pojavi, nastajući radi tlu salitra, a ništa se ne izgubi radi spiranja kiša. Što se tiče djevljanja, oba duščena gnojiva djeluju jednakno. Prema tome koji je od ta dva sredstva zgodniji? Svička. Ostaju sumpornokiselni amonijak i vrapni dušik, koje tko zna dulje vremena zadržati. Preko zime ne javljaju se u tlu nitifikacioni pojavi, nastajući radi tlu salitra, a ništa se ne izgubi radi spiranja kiša. Što se tiče djevljanja, oba duščena gnojiva djeluju jednakno. Prema tome koji je od ta dva sredstva zgodniji? Svička. Ostaju sumpornokiselni amonijak i vrapni dušik, koje tko zna dulje vremena zadržati. Preko zime ne javljaju se u tlu nitifikacioni pojavi, nastajući radi tlu salitra, a ništa se ne izgubi radi spiranja kiša. Što se tiče djevljanja, oba duščena gnojiva djeluju jednakno. Prema tome koji je od ta dva sredstva zgodniji? Svička. Ostaju sumpornokiselni amonijak i vrapni dušik, koje tko zna dulje vremena zadržati. Preko zime ne javljaju se u tlu nitifikacioni pojavi, nastajući radi tlu salitra, a ništa se ne izgubi radi spiranja kiša. Što se tiče djevljanja, oba duščena gnojiva djeluju jednakno. Prema tome koji je od ta dva sredstva zgodniji? Svička. Ostaju sumpornokiselni amonijak i vrapni dušik, koje tko zna dulje vremena zadržati. Preko zime ne javljaju se u tlu nitifikacioni pojavi, nastajući radi tlu salitra, a ništa se ne izgubi radi spiranja kiša. Što se tiče djevljanja, oba duščena gnojiva djeluju jednakno. Prema tome koji je od ta dva sredstva zgodniji? Svička. Ostaju sumpornokiselni amonijak i vrapni dušik, koje tko zna dulje vremena zadržati. Preko zime ne javljaju se u tlu nitifikacioni pojavi, nastajući radi tlu salitra, a ništa se ne izgubi radi spiranja kiša. Što se tiče djevljanja, oba duščena gnojiva djeluju jednakno. Prema tome koji je od ta dva sredstva zgodniji? Svička. Ostaju sumpornokiselni amonijak i vrapni dušik, koje tko zna dulje vremena zadržati. Preko zime ne javljaju se u tlu nitifikacioni pojavi, nastajući radi tlu salitra, a ništa se ne izgubi radi spiranja kiša. Što se tiče djevljanja, oba duščena gnojiva djeluju jednakno. Prema tome koji je od ta dva sredstva zgodniji? Svička. Ostaju sumpornokiselni amonijak i vrapni dušik, koje tko zna dulje vremena zadržati. Preko zime ne javljaju se u tlu nitifikacioni pojavi, nastajući radi tlu salitra, a ništa se ne izgubi radi spiranja kiša. Što se tiče djevljanja, oba duščena gnojiva djeluju jednakno. Prema tome koji je od ta dva sredstva zgodniji? Svička. Ostaju sumpornokiselni amonijak i vrapni dušik, koje tko zna dulje vremena zadržati. Preko zime ne javljaju se u tlu nitifikacioni pojavi, nastajući radi tlu salitra, a ništa se ne izgubi radi spiranja kiša. Što se tiče djevljanja, oba duščena gnojiva djeluju jednakno. Prema tome koji je od ta dva sredstva zgodniji? Svička. Ostaju sumpornokiselni amonijak i vrapni dušik, koje tko zna dulje vremena zadržati. Preko zime ne javljaju se u tlu nitifikacioni pojavi, nastajući radi tlu salitra, a ništa se ne izgubi radi spiranja kiša. Što se tiče djevljanja, oba duščena gnojiva djeluju jednakno. Prema tome koji je od ta dva sredstva zgodniji? Svička. Ostaju sumpornokiselni amonijak i vrapni dušik, koje tko zna dulje vremena zadržati. Preko zime ne javljaju se u tlu nitifikacioni pojavi, nastajući radi tlu sal

∴ POLJODJELSKA ∴ ZAJMOVNA BLAGAJNA

Zadruga uknjižena na neograničeno jamstvo
u Šibeniku.

Ukamaćuje novac na uložne knjižice uz

5%

OBJAVA.

Dajemo na znanje p. n. Obćinstvu da smo otvorili prodaju:

živoga vapna

uz cijenu od kruna **2.60** za sto kg.

ugašenog vapna

uz cijenu od kruna **2.** za sto kg.

sve franko tvornica Crnica-Šibenik.

Naručbe upućuju se na adresu BATTIGELLI e ROSSI - ŠIBENIK.

Sa veleštovanjem

Peć za proizvodjanje vapna
— u Šibeniku. —

AUTOGARAGE

NAJAM AUTOMOBILA.

Javljam p. n. obćinstvu, da sam otvorio

Autogarage i najam automobila

novih, vrlo elegantnih, za 4 i 5 osoba.

Ciene veoma umjerene.

TELEFON Br. 61.

NIKO ROSSI.

Predplatnici šaljite predplatu!

Najprikladniji dar za svaku prigodu jest

INGEROV :: ŠIVAĆI STROJ

kojim se može šivati, vezati i vrpati.

Singer Comp. Šivaći strojevi
dioničko društvo

ŠIBENIK, glavna ulica.

OSIGURANJA ŽIVOTA

u raznolikim najnovijim, modernim i vrlo povoljnim kombinacijama preuzima jedini domaći osiguravajući zavod

„CROATIA“

Osiguravajuća zadruga u Zagrebu. - Utemeljena god. 1884.

CENTRALA: Zagreb, u vlastitoj palati, ugao Marovske i Preradovićeve ulice.

GLAVNA ZASTUPSTVA: Osiek, Rieka, Sarajevo i Ljubljana.

Podružnica u Trstu, Via del Lavatoio br. I. II. kat
Telefon 5-4.

Ova zadruga prima uz povoljne uvjete slijedeće vrsti osiguranja

I. Na ljudski život :

1. Osiguranja glavnica za slučaj doživljaja i smrti.
2. Osiguranja miraza.
3. Osiguranja životnih renta.

II. Protiv šteta od požara :

1. Osiguranja zgrada (kuća, gospodarskih zgrada, tvornica industrijskih poduzeća).
2. Osiguranja pokretinja (pokućstva, dučanske robe, gospodarskih strojeva, blaga itd.).
3. Osiguranja poljskih plodina (žita, sijena itd.)

III. Staklenih ploča protiv razlupanja.

Zadruga imovina u svim poslovnim granama iznosi K 3,375.050.88
Prihod premija s pristojbama K 1,571.135.97
Isplaćene odštete od postanka zavoda K 6,400.996.52

Sposobni posrednici i akvizitatori primaju se uz povoljne uvjete.

Zastupstvo za Šibenik i okolicu

VLADIMIR KULIĆ - ŠIBENIK

Naslov za brzozave: „JADRANSKA“.

CENTRALA U TRSTU

Via della Cassa di Risparmio 5

(Vlastita kuća).

PODRUŽNICE: Dubrovnik — Kotor —
Ljubljana — Metković — Opatija
Šibenik — Sipjet — Zadar.

Kuponi založnica Žemljino ve-

resijskog zavoda Kraljevine.

Dalmacije plativi 1/11

kao i uvučene založ-

nice unovčuju se

kod

Jadranska Banka

u Trstu i svih

dječjim po-

držnicama.

Dionička glavnica K 8,000.000. — Pribuva K 700.000

Uložne knjižice. —

Pohrana i administracija

vrijednosnih papira. — Ku-

poprodaja tuzemnih i inozem-

nih vrijednosnih papira, te de-

viza i valuta. — Osiguravanje ef-

ekata proti gubitku na tečaju pri

vučenju. — Žiro račun i tekući računi.

Unovčenje imjenica, dokumenata, odre-

zaka i izvučenih vrijednosnih papira. — Kre-

ditna pisma, čehovi, vagla, naputnice. — Pre-

dujmovi i zajmovi na vrijednosne pupire, dionice

sreće, robu (Warrants), brodove itd. — Gradjevne

veresije.

Pretinci (Safes) za čuvanje vrijednata u čeličnoj

sobi (Tresor) sa posebnim ključevima za klijente, u

kojim se pretincima može držati svakovrsne vrijednosti.

Na zahtjev šalje nacrte, uzorke

materijala, kao što i sve upute i raz-

jašnjenja.

Preporuča se uglednom obćinstvu

i prepoštovanom svećenstvu, da ju po-

časte svojim ciljenjenim naručbama.

UPRAVA.

PREDPLAĆUJTE SE NA
„HRVATSU MISAO“

Prvorazrednom di-
plomom i zlatnom me-
daljom na rimskoj i
bruseljskoj izložbi na-
gradjena

TVORNICA GOŠTANIH SVIJEĆA
Vladimir Kulić,
ŠIBENIK

preporuča svoje pro-
izvode P. N. gg. Žu-
pnim, Crkvinar-
stvima i Bratovštinama.

Pozor! Sve narudžbe, što se prime
inicijativom Hrv. kat. nar. gjestva,
na korist njihova davam 5%.

Remington Standard

Jedan milijun pisačih strojeva

u porabi.

Model X i XI.

BEZ KONKURENCIJE ::

Podpuno

amerikansko pokućstvo

GŁOGOWSKI & Co. - TRST

Piazza della Borsa No. 14 I kat
Telefon br. 17-70.

JOSIP ZAMOŁA

vlašteni dekorativni slikar
u ŠIBENIKU

Bivši više godina u Trstu nalazi se
sada već godinu dana u svom rodnom
mjestu Šibeniku, gdje je radio kod
raznih tvornica i privatnih radnja te
kad Pomorskog Okružnog Zapovjedništva.

Preuzima svakovrstnu radnju uz vrlo
umjerenje cijene i najvećom brzinom
izvedbe. Preuzima i radnje i izvan
Šibenika bez povišene cijene. Dosta je
obavijestiti ga jednom otvorenom dopisnicom na gore naznačenu adresu.

Preuzima važne slikarske radnje
po crkvama, kazalištima. 7-30

P. T.

Častimo se staviti do znanja svake
koj cijenjenoj osobi, da smo već od
davnina osnovali klesarsku zadrugu pod
naslovom:

PRVA SPLITSKA
KLESARSKA ZADRUGA

registrirana na ograničeno jamčenje
U SPLITU.

Zadruga obavlja svakovrstne kle-
sarske radnje bilo u mramoru ili kamenu
uz najpovoljnije uvjete.

Osobitim preciznošću izrađuje
žrtvenike, baštaste, krstionice, nad-
grobne spomenike itd. u najmodernijim
slogovima. Skladište je oskrbljeno sa
marmornim materijalom, također mra-
mornim pločama za pokućstvo. Buduć
je ista providjena izvrstnim radnim sil-
lama i dovoljnim kapitalom, to je u
stanju svaki narucib vožno i tačno
vršiti na podpunu zadovoljstvo gg.
narucitelja.

Na zahtjev šalje nacrte, uzorke
materijala, kao što i sve upute i raz-
jašnjenja.

Preporuča se uglednom obćinstvu
i prepoštovanom svećenstvu, da ju po-
časte svojim ciljenjenim naručbama.

UPRAVA.